

Osi vrtenja

Anita Wach, Kristina Aleksova: *Trenutek, ko vse obstane*. Via Negativa, Zavod Sploh, datum ogleda ponovitve 13. 3. 2025.

Foto: Marcandrea

Osnovno gibalno izhodišče performansa *Trenutek, ko vse obstane* je vrtenje. Zavezanost tej preprosti odločitvi, ki gledalke_ce subtilno nagovarja že ob samem vstopu v obsežni volumen uprizoritvenega prostora Cukrarne, in sicer s centralnim koreografskim objektom **Mateja Stupice** – vrtečim se bobnom, v trajanju prične ustvarjati odmeve in pomene. Kot zapiše **Anita Wach** v napovedi uprizoritve: »Neskončno vrtenje je edino stabilno stanje sveta, ki ga poznamo. Tako kot vračanje starih paradigem kot nečesa povsem novega. Podvrženi smo temu repetitivnemu ciklu.« Paradigma vrtenja narekuje gibanje, ki ga ustvarjajo **Loup Abramovici**, **Polett Kasza**, Anita Wach in **Kristina Aleksova**. Sprva izraziteje segmentirano in nato vedno bolj fluidno je gledalka_ec prepuščena meditativnemu opazovanju drsenja iz posameznih osi vrtenja, ko se telesa vrtijo sama okoli sebe, v združene, ko se telesa v vrtenju povežejo v svojevrstno koreografirano skupnost, ki postopoma s telesa preide na oblačila in njihova vrtenja nad glavami performer_k_jev. V repetitiji

tega enostavnega gibanja se gledalkina_čeva pozornost izostril na subtilne gradnike dramaturške tenzije, kot je oddaljenost ali bližina performer_k_jev od občinstva, ki se navkljub na videz nezavezujoči prostorski umestitvi nekako organsko razporedi po robovih prostora. Njihovo bivanje napolnjuje avlo Cukrarne z napetostjo, ki jo podčrtava v živo izvajana glasba **Eduarda Raona**. Tesnobne atmosfere anorganskih zvokov mestoma preidejo v lirične pasaže, odigrane na harfo, kombinacija obeh pa razpira široko asociativno polje ter učinkovito deluje kot smerokaz pozornosti v performansu, katerega doživljanje je izrazito intimno izkustvo. Dogodek se namreč ne odloča za hipni učinek, temveč s plastenjem repetacij, kjer v določenih segmentih že same_i performerke_ji delujejo kot medsebojna zrcaljenja, gledalko_ca vabi v premišljanje. V tem smislu je mogoče razumeti naslov, ki poetično zaobjema izkustvo ogleda kot ustvarjanje mehurčka v prostoru in času, ko se preprosto prepustimo svojim mislim in asociacijam. Da pa zdrs v meditativni odklop ne bi bil dokončen, poskrbijo skrbno premišljene svetlobne spremembe **Špele Škulj**, ki navkljub ohranjanju belih galerijskih luči ustvarjajo prezentne spremembe v dojetanju prostora igre.

» **IZMENIČNA SINHRONOST IN ASINHRONOST V GIBANJU PERFORMERK_JEV, KI SE PREKLAPLJA BREZ OČITNIH ODRSkih ZNAKOV IN OB SOČASNEM VZTRAJANJU OSREDNJEGA VRTEČEGA BOBNA, RAZPIRA PREMISLEK O VZVODIH MOČI, KI NAREKUJEJO TO VRTENJE. KDO NAS SILI, DA SE VRTIMO? NADALJE, ZA KOGA SE VRTIMO?** «

Trenutek, ko vse obstane nas tako vabi v razmislek o naraščajočem tempu bivanja in v svojem sklepnem dejanju – izklopu oziroma zaustavitvi – zastavlja vprašanje, kam nas bo odvrtilo. Izmenična sinhronost in asinhronost v gibanju performer_k_jev, ki se preklaplja brez očitnih odrskih znakov in ob sočasnem vztrajanju osrednjega vrtečega bobna, razpira premislek o vzvodih moči, ki narekujejo to vrtenje. Kdo nas sili, da se vrtimo? Nadalje, za koga se vrtimo? Pri tem se zdi boben še posebej asociativen inštrument, saj je njegova siceršnja vloga narekovanja tempa, udarjanja, skratka bobnenja, subvertirana v nepričakovano fluidnost. Vrtenje sočasno nagovarja stisko hiperživljenja, za katero se zdi, da se odvija na nevzdržnih obratih, in predstavlja njeno sprostitev, saj se zdi tako v prisotnosti performer_k_jev kot v njihovi izvedbi nekaj preprostega in igrivega. Ta kontemplativni performans tako ustvarja zanko, ki v svoji gradaciji sicer ustvarja koherentno celoto, a se zdi malenkost premalo drzna tako v gibalnih raziskavah kakor tudi v svojem trajanju. Vendar pa se v tej gesti ustvarja tudi svojevrsten uprizoritveni odmev, saj dogodek terja premišljanja in kontemplacije tudi kasneje, ko ga že zdavnaj zapustimo.